

Heksekost

Heksekoste skyldes en svamp, der inficerer knopperne. Svampen får træet til at sætte mange skud der vokser i alle retninger.

Ser du et træ med heksekoste, kan du næsten være sikker på at det er en dunbirk. Vortebirk har meget sjældent heksekoste.

Birkeblade i salat

De friske nyudsprungne birkeblade kan du bruge til at krydre salaten med. Bland en god salat og tilsæt en håndfuld nyplukkede, hakkede blade.

Snaps af friske birkeskud

Du skal bruge de friske birkeskud, før de folder sig ud til blade. Pluk en håndfuld og læg dem i et glas med tætsluttende låg. Overhæld skuddene med en smagsneutral snaps eller vodka.

Den tid, snapsen skal trække, afhænger af, hvor megen smag, du ønsker, snapsen skal have. Smag efter et par dage. Skål den have mere smag, så lad den trække lidt længere. Snapsen får en fin lysegrøn farve.

Skoven lige

Af Eva Skytte, naturvejleder i Dansk Skovforening.

Birketræet springer ud omkring 1. maj.

Hele træet har gennem tiden været anvendt til alverdens formål. Her er ideer til hvad birken kan bruges til.

Birketræet er smukt og lysåbent med sine tynde grene og lysegrønne løv. Birken er nok det træ, der er lettest at kende med den hvide bark – også om vinteren.

Birketræer kan blive 25-30 m høje alt efter, hvor de vokser.

Birken har han- og hunrakler. Lige nu kan man se hanraklerne, som blev udviklet i løbet af sidste sommer. De modner samtidig med at knopperne folder sig ud. De bliver

Økologisk sprittablet

Birkebarken indeholder olier, som let antændes. Derfor er birkebark godt til optænding.

Træk tynde trævler af barken. Trævlerne trækker sig sammen som små spiraler. Byg et godt bål op, sæt trævlerne i bunden og tænd bålet. Tag ikke bark af levende træer.

Vidste du at birk vejer mindre end bøg (middeldensiteten er ca. 10% lavere) men styrkeegenskaberne er højere. F.eks. er birkens bøjningsstyrke ca. 20% højere end bøgens.

Hvornår kom birken til Danmark?

For ca. 10.000 år siden dominerede birk og fyr det danske landskab. Birken var et af de første træer der etablerede sig da isen trak sig tilbage for 12.000 år siden. Den har lette frø med små vinger, der spredes over store afstande med vinden og vandets hjælp.

Birkebrænde

Birketræ er godt til brænde. Det brænder med en klar flamme og stort set uden gnister – og så er det let at kløve. Du kan læse mere om fyring med brænde på www.skovforeningen.dk >Brænde.

Birk er i familie med el, hassel og avnbøg. De tilhører alle birkefamilien.

Der er omkring 40 birke-arter i Europa, Asien og Amerika. Dun- og vortebirk er de eneste to, der er hjemmehørende i Danmark. Desuden findes en del indførte arter i haver.

Birk i tyggegummi

Birk indeholder xylitol. Det er et sødestof, der ligner og smager ligesom sukker. Men modsat sukker er det bakteriehæmmende og modvirker huller i tænderne.

nu – birken

4 cm lange, gul-brune og afgiver pollen. Det er det, der får allergikere til at nyse!

På hunraklerne sidder selve frugterne, som skal bestøves af pollen. Hunraklerne kommer samtidig med de nye blade. De er grønne, korte og tynde.

Anvendelse

Stort set hele træet har været brugt til alverdens formål:

- Roden til seje spåner til f.eks. flettede kurve eller vidjer.
- Barken til bl.a. flettearbejde, husflid og husbyggeri.
- Veddet til møbler, ski, slæder, vogne, træsko, redskaber, trækul, tjære, brænde, papir, krydsfiner og parket.
- Saften til birkevin, birkesaft og sirup.

I dag ender det meste birk fra de danske skove i brændeovnen.

Birk til finere papir? Træ består bl.a. af cellulosefibre, som man bruger til fremstilling af papir. I Skandinavien bruger man især gran, fyr og birk.

Birk har korte fibre og er derfor velegnet til fint og glat papir. Cellulosefibre fra fyr og gran er ret lange, og er derfor egnede til papir med stor brudstyrke, men overfladen bliver mindre jævn. I almindeligt A4-papir er ca. halvdelen af fibre fra birk og resten fra nåletræ.

Til pengesedler bruger man bomuldsfibre, der giver ekstra stærkt og bøjeligt papir.

Skede til kniv

Skær to strimler birkebark. Den første skal være 5 gange længere og 1 cm bredere end knivbladet. Den

anden er til at sy med og skal være samme længde og 1/2 cm bred. Fold og sy som vist på tegningen.

Tegning af knivskeden er af Bettina B. Reimer. Den er fra bogen "Skovens Træer – en opslagsbog" som er gratis og kan bestilles i Skovforeningen.

Birkebark

Barken fra birketræet har været anvendt til utallige formål allerede i stenalderen. Barken har bl.a. været brugt til husbyggeri, som underlag på græstørvestage og til flettede kurve, sko, tasker og meget mere.

Birkebark er vandtæt, slidstærkt, smidigt og længe om at rådne. Barken kan gemmes i mange år, hvis den opbevares rigtigt.

I Jættestuen i Øm har man fundet birkebark, der er 5000 år gammelt (se <http://www.lejreguiden.dk/nyheder-oem-jaette-stue-4.htm>)

Fuglekasse

Du kan bygge en flot fuglekasse af en birkestamme. Den skal være minimum 35 cm lang og 25 cm i diameter.

Tegningerne er af Eva Wulff og er fra www.skoven-i-skolen.dk.

